

mo eno klobuto! — Sodnik: »Tožnik pa pravi, da ste mu jih dali 10.« — Zatože: nec: »Ne, gospod sodnik! Samo eno krepko klobuto sem mu prisodil. Z ozirom na njegovo slabo zdravje pa, ker ene krepke ne bi prenesel, sem jo razdelil na deset lahkih klobut.«

Dober zagovor. Sodnik šoferju: »V svoji divji vožnji ste povozili z avtom vaškega zdravnika, ko je ravno šel k bolniku. To je obtežljivo! — Sofer: »Gospod sodnik, ravno narobe! Gotovo je, da sem bolnika rešil gotove smrti, ker ni ta zdravnik prišel več k njemu!«

Franček-pijanček je srečal na poti svojega prijatelja Tončka-kujončka ter mu je ponudil cigaro, naj jo kadi. Tonček-kujonček pa mu reče: »Veš, Franček hvala lepa, če jaz kadim, potem ne morem spat!« Franček-pijanček pa mu odgovoril: »Pri meni pa je ravno narobe, če pa jaz spim, tedaj pa ne morem kaditi!«

Franček-pijanček se je na velikonočni ponedeljek podal v mesto ter se ga je do večera zopet nalezel, da je nazadnje začel v gostilni sitnariti tako dolgo, da ga je krčmar pri durih ven vrgel. Ko je Franček na ulici ležal, se je malo streznil ter samemu sebi dejal: »Poškodovan sicer še nisem, pa zapomnil si bom, vselej kadar bom šel v mesto, bodem za vsak slučaj polšter seboj vzell!«

Pri sodnji. Sodnik obtožencu hudodelniku: »Vi ste torej na smrt obsojeni, pač pa si lahko za olajšavo izvolite, kakšna smrt bi vam bila najljubša.« Obtoženec: »Prosim torej slabost starosti.«

Iz šole: Deklica v šoli je imela navado, ako je kedaj zvezek s črnimol poriesnala, da je rekla »oj ti svinja«, učitelj jo svari in reče deklici, da to ni svinja, ampak mora reči madež. Čez nekaj dni ostane deklica doma in učitelj jo vpraša, zakaj je izostala. Deklica pa odgovori: »Prosim, včeraj nisem mogla priti, ker so oče doma madež zaklali!«

Listnica uredništva.

Sv. Anton v Slov. ogr.: Počakajmo na uredbo, ki jo ima izdati oblastna skupščina, da ne bo zmešnjave. — Loka pri Zusnu: Orožnika ne hvali in ne grajaj! — Sv. Ožbalt ob Dravi: Napad preveč oseben. — Lehen-Brezno: Od vas nismo nič prejeli in ne moremo objaviti. — Šoštanj: Zaljivo. — Ložnica: Gospodu poslancu se zahvalite v pismu. — Sv. Martin pri Vurbergu: Dopis bi fante le razjaril.

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

CENE TUJEMU DENARJU.

Na zagrebški borzi se je zadnje dni dobilo v valutah: 1 ameriški dolar za 56.50 Din.

Dne 10. aprila pa v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 798.55 do 801.55.

100 italijanskih lir za 300.25.

100 madžarskih pengov za 993.35.

1 ameriški dolar za 56.81.

100 francoskih frankov za 222.77 do 224.77.

100 nemških mark za 1358.25 do 1361.25.

10 Očehoslovaških kron za 168.10 do 168.90.

SEJMI:

16. aprila: Sv. Lenart v Slov. gor., Sv. Mohor, Rogatec in Vojnik.

17. aprila: Kapela pri Brežicah.

18. aprila: Vransko.

20. aprila: Sv. Tilen.

Sejmsko poročilo z dne 10. aprila 1928: Pri gnanih je bilo: 13 konj, 12 bikov, 161 volov, 337 krav in 4 teleta, skupaj 527 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 8.25 do 9 Din, poldebili voli 7.50 do 8 Din, plemenski voli od 7 do 7.50 Din, biki za klanje 7 Din, klavne krave debele od 7 do 7.50 Din, plemenske krave od 6 do 6.50 Din, krave za klobasarje od 4.50 do 5.50 Din, breje krave od 5.75 do 6.25 Din, mlada živina od 7.50 do 8 Din. Prodalo se je 325 komadov, od teh v Avstrijo 51, v Italijo 79 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmem dne 30. marca 1928 je bilo pripeljanih 315 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 80 do 100 Din, 7 do 9 tednov 250 do 250 Din, 3 do 4 mesece stari 350 do 420 Din, 5 do 7 tednov stari 450 do 500 D, 8 do 10 mesecev stari 550 do 620 Din, 1 leto stari 1000 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 17 Din. Prodalo se je 195 komadov.

Mariborski velikonočni trg. Prvi dan velikonočnega trga, na veliki četrtek, je bilo samo 14 slaninarjev na trgu, ki so prodajali meso in slanino po zmerni ceni, to je po 15 do 25 Din za 1 kg, a kljub temu kupčija ni bila prav dobra. Na veliki petek in na veliko soboto slaninarjev sploh ni bilo na trgu, pa zato so napravili v teh dneh domači mesarji prav dobro kupčijo. — Perutnine topot ni bilo veliko, cene so bile običajne. Domači zajci so se prodajali po 15 do 35 Din komad. Kozličev je bilo 30, ki so se prodajali po 25 do 100 Din komad. — Krompir, zelenjava in druga živila, sadje in sadike: Vsega tega je bilo topot v obilici na trgu. Cene so pa bile: krompirju 1.25 do 1.75 Din, solati italijanski 12 do 14 Din, kislemu zelju 4 Din (po trgovinah 3 Din), kisli repi 2 Din, hrenu 8 do 10 Din za kg, domači solati (regratu, berivki, motovilcu, spinaci) 1 Din za kupček. Masla se že veliki četrtek popoldan ni dobilo, akoravno so bile cene surovemu, kuhanemu in čajnemu maslu zelo visoke. Ravno tako je bilo z mlekom, katero se je prodajalo na veliki četrtek po 5 do 6 Din, a na veliki petek po 8 Din liter in ko so se ženske takorekoč trgale zanj, je cena poskočila celo na 10 Din liter, to pa zato, ker v Mariboru prodajajo kmetje in kmetice svoje pridelke poljubno, ne oziraje se na od tržnega nadzorništva predpisane cene. Na veliko soboto so cene mleku zopet padle na 4 do 5 Din za 1 liter. — Sadja in posebno pomeranč in limon je bilo v veliki obilici na trgu in cene so bile primeroma majhne, kajti radi praznikov se niso podražile prav nič. Cene cvetlicam so bile obične 3 do 25 Din za komad in tudi sadikam so bile cene zelo zmerne. — Lesene robe ni bilo prav nič na trgu, ker so šli vsi Ribničanje za Velikonočo domov. Tudi lončene robe je bilo prav malo, katere se je kljub nizki ceni prav malo prodalo. — Tako je bilo na prvem, drugem, kakor tudi na tretjem mariborskem Velikonočnem trgu.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 4. t. m. je bilo 12 vozov sena in 4 voze slame na trgu. Cene so bile senu Din 80 — 100, slami pa Din 50 — 55 za 100 kg. Na Veliko soboto pa ni bilo niti sena, niti slame na trgu.

Gospodarski drobiž!

ZELIO-ZRNA KOT SREDSTVO PROTI MIŠIM.

Ne samo na polju, temveč tudi v človeških bivališčih in poslovnih prostorih utegnejo postati miši prava nadloga. Tako

je bilo v uradu sreskega poglavarja v Ljutomeru, ki je dislociran v dokaj stari zgradbi mestne občine v Ljutomeru. Miši v tej zgradbi so postale sčasoma tako drzne, da so skakale pri belem dnevu in v celih skupinah po tleh in po pisarniški opremi, ne meneč se za prisotnost pisarniškega osebja in rožljanje pisalnih strojev. Nič ni zaleglo, ko sem prinesel mačko, da bi jih polovila.

Ko so začele gristi že arhivo sem poskusil s »Zelio-zrni«, ki sem jih prejel v poskusne svrhe od dr. phil. Loschnig-a iz Zagreba. Zrna sem natrosil ob zidu v bližini lukenj, odkoder so prihajale miši. Naslednje jutro sem opazil, da so manjkala zrna, nekaj pa jih je bilo zdrobljenih. Razveselilo me je, da so jim zrnca dobro teknila. Toda tudi miši so nekam zginile in niti ene ni bilo več opaziti. Dva dni za tem mi je povedala hišnica, da je pri pometanju našla mrtve miške. Od tega časa se miši v uradnih prostorih sploh niso več pojavile. Učinek tega sredstva je bil zetagadelj in ga morem le toplo priporočati.

Vekoslav Štampar, kmetijski referent.

Kako se najbolj uspešno podgane lovijo? Kjer je največ podgan, se postavi kad, jo napolni do tri četrtine z vodo, na vodo se potem natrosi na prst debelo seneni drob, med drodom se malo natrosi starih ocvirkov. Podgana pride, voha že od daleč ocvirke, skoči v kad, seveda misleča, da je kako trdno dno, in v vodi utone. Dobro je tudi, ako se še znotraj v kadi na vrhu malo z milom (žajfo) namaže. Pisatelj tega je pred kratkim našel v kadi na ta način mrtvih podgan.

Da krava po teletu več ne muka. Ako se tele od krave odstavi, da namreč ne ziza več, ali pa če se tele proda, ima krava navado, da še kaki teden po teletu muče. Tako mukanje ni prijetno slišati ter se kravi priveže na roge tisti vrviček (štrik), s katerim je bilo tele privežano. Krava voha tisti vrviček od svojega teleta, je s tem zadovoljna in na mukanje pozabi.

F. Turnšek, Polzela:

O signiranju hmelja.

Iz obširnega in zanimivega poročila, ki nam ga je naš vrli somišljenik g. Turnšek poslal o glavni skupščini Hmeljarskega društva v Zalcu 25. marca, moremo vsled pomanjkanja prostora objaviti samo naslednji odlomek o signiranju hmelja:

Pri poročilu o anketi v zadevi obveznega signiranja hmelja v Beogradu je buknilo na dan jako pereče vprašanje našega hmeljarstva, namreč o obveznem ali neobveznem signiranju hmelja. Med tem, ko se trgovina brani obveznega signiranja z vsemi močmi, so producenti bili do zadnjega časa napram temu vprašanju skoro preveč malomarni in brezbrizni. Še le zadnje leto jih je podučilo, da ne smemo več čakati, ker bije že 12. ura našemu obstoju. Mi ne moremo dopustiti, da bi se pod našim imenom prodajalo manjvredno blago tujega izvora, n. pr. hmelj iz Banata in Bačke iz Savinjske doline kot savinjski hmelj, kar se je dogajalo. Treba je temeljite remedure, energičnega nastopa brez obzira, četudi so pri tem prizadeti razni prekupci. Samo obvezno signiranje more dvigniti ugled našemu blagu, izklju

čiti razne manipulacije, upamo pa tudi, da bode pospešilo direktno prodajo v pivovarne brez dveh ali treh posredovalcev. Tu bo prišla v poštev tudi naša znana slovenska poštenost, katera nam bode gotovo olajšala direktno prodajo, seveda če je ne bo zastrupljevala trenutna dobičkazeljnost raznih nepoštenih hmeljarjev, prekupcev in trgovcev.

Obvezno signiranje je vpeljavano na Češkem že par let, nameravajo ga vpeljati še tudi v Nemčiji. Tamkaj še stvar ni tako aktualna, ker itak ves pridelek konsumirajo doma, navezani so celo na uvoz. Nasprotno pa moramo mi 90% našega blaga izvažati.

Kakor ima vsaka stvar svojo senco, tako ima tudi obvezno signiranje svoje napake, največ v tehnični izvršitvi, je pa v načelu zdrava ter edina rešitev našega hmeljarstva. Hmelj je borznotržno blago, katerega cene odvisijo mnogokrat od hitre in pravočasne postavitve na trg. Vsaka manipulacija s hmeljem, ki bi hiter prevoz na svetovna tržišča ovirala, je škodljiva. Naša skrb bodi, da na podlagi poizkusov in izkušenj skušamo teorijo čim bolj približati praksi, to je signiranje napraviti zanesljivo, obenem pa naglo in praktično in poceni brez večjih ovir za producenta ali trgovca. To točko bomo zadovoljivo rešili le v sporazumu med trgovci in hmeljarji, le v skupnih posvetovanjih, katerih temelj bode in mora biti: obvezno signiranje. To pa je nemogoče, ako bodo trgovci stali nepremakljivo na svojem stališču ter a limine odklanjali vsak razgovor in dogovor o obveznem signiranju.

Ravno pri tem vprašanju se je pokazal naš stari greh, da v naše spore, naše prepire vlačimo tujce, jim dajemo mesto sodnika, oziroma se njih pomoči poslužujemo proti bratu sosedu. Tudi v tem slučaju so protivniki obveznega signiranja poklicali na pomoč inozemstvo, importirali svoje mnenje v tujino, povečali slabe točke načrta, jih razširili med svetovno trgovino, hoteli tako s pritiskom tujcev prodreti s svojim stališčem. Vsaj tako moramo smatrati brošuro g. Vouka, izdano v slovenskem in nemškem jeziku, katera se je razširila na svetovni trg. Brani se sicer z izgovorom, da je brošura samo njegovo poročilo firmam, katere on zastopa. Mi pa smo mnenja, da je brošura prekoračila delokrog objektivnega, nepristranskega poročila, da sporoča mnenje in grožnje naših prekupcev v tujino, hoteli povzročiti nerazpoloženje tuje trgovine proti nam, namiguje celo na bojkot svetovne hmeljske trgovine v slučaju obveznega signiranja našega hmelja. Je to dejstvo, katero moramo ne samo s stališča hmeljarjev, temveč še bolj z nacionalnega stališča najodločnejše obsoditi. Tovrstna reklama je mogoča samo pri nas. K takšni reklami je treba pripomniti, da prodajamo 90% našega blaga v tujino, a naše pivovarne krijejo svoje potrebe zopet 90 odstotkov iz tujine, iz čeških in nemških trgov, kjer mnogokrat naše blago plačujejo mnogo dražje kot češki ali nemški hmelj. Nasprotno pa Nemci, kateri morajo hmelj celo uvažati, delajo reklamo po vsem svetu, pri kritju lastnih potreb dajejo iz patriotizma prednost svojemu, četudi nekoliko slabšemu blagu. Nam pa je tujec ljubši kot sosed, sosed ljubši kakor

brat, pa se še pritožujemo, da ne moremo nikamor naprej. Nikdar ne bodo tujci gledali na našo dobrobit, na naš napredek, ampak vedno le na svoj profit.

Smo in moramo biti za obvezno signiranje, kajti to je naša bodočnost. Ne sme pa se urediti s par potezami peresa, površno, ampak temeljito po dobrem predstudenju glede tehnične ureditve.

Debate na skupščini o tem predmetu so se v glavnem udeleževali gg. Turnšek, kateri je pojasnjeval tozadevno stališče zbora zaupnikov SLS v Celju dne 19. marca, dalje Petrič, ki je razlagal svoje utise iz Nemčije glede tega vprašanja, ter od vodstva Roblek in Pikel.

GOSPODINJSTVO

Naloga beljakovin v človeškem telesu.

Naloga prehrane je, vzdrževati ravnotežje med prejemki in izdatki redilnih snovi v telesu. To ravnotežje vzdržimo, če dovajamo telesu toliko in tako hrano, da krije potrebe in potroške. Vsako delo, ki ga organizem opravlja, tudi dihanje, prebava, gibanje, telesni in duševni napor ima za posledico porabo gotovih redilnih snovi. Ako dobi telo teh premalo, se hrani od telesnih rezerv in ko so te porabljene, jemlje snovi telesa. Telo izgublja na teži, kri slabi, pojavi se hiranje in nazadnje smrt.

Vsprejemanje hrane urejajeta glad in žeja. Glad je zahteva organizma po jedi. Občutek suhega, pekočega grla je zahteva organizma po tekočini.

Vsaka redilna snov vrši v telesu važne naloge in vsaka prispeva, da se vrši poslovanje v redu in brez ovir.

Med redilnimi snovmi zavzema prvo mesto beljakovina, ki ima svoje ime po beljaku jajca, v katerem se nahaja. Beljakovina tvori mišice (meso) in služi telesu v iste namene, kakor zidarju gradivo. Če manjka v hrani beljakovina, telo ne more rasti in se povoljno razvijati. To velja še prav posebno za doraščajočega človeka; saj moremo s tehtnico ugotoviti, kako privzema telo v tej dobi stalno na teži. Otrok, čigar hrana vsebuje premalo beljakovin, zaostane v rasti in razvoju.

Beljakovine so tudi bistven del telesnih sokov, kakor krvi in prebavnih sokov, ter obenem nadomeščajo v telesu porabljene beljakovine.

Potrebno beljakovino nahajamo v jajcih, mleku, siru, mesu, v stročnicah in v žitu. Doslej je veljalo pravilo, da je beljakovina vseh živil enakovredna. Znanstvene preizkušnje so pa pokazale, da imamo živila s popolno in nepopolno beljakovino. Kruh vsebuje beljakovine. Če bi pa hotel kriti človek potrebo po beljakovinah s samim kruhom, bi shiral vsled pomanjkanja beljakovin. Odkod to? Beljakovino sestavlja 18, takozvanih aminovih kislin in le tista beljakovina je popolna, ki ima vse kisline. Če bi ena sama od teh manjkala, je pravilno življenjsko delovanje v telesu onemogočeno. Popolne beljakovine so v mleku, siru, jajcu, mesu, krompirju in v zelenih delih rastlin, n. pr. v špinaci.

Nasprotno manjka v moki, fižolu, grahu in leči nekaj teh kislin in beljakovina teh živil je zato nepopolna.

Ako pa pridenemo nepopolnim beljako vinam le malenkostno količino kakega živila s popolno beljakovino, n. pr. kruhu par žlic mleka, izpopolnimo nepopolno beljakovino. Za gospodinjo je torej važno, da preudarno izbira in sestavlja živila in se varuje vsake enostranosti pa tudi potrate.

Kadar uživamo meso, izločimo iz jedilnika drugo beljakovinasto hrano, n. pr. z jajci in mlekom pripravljene močnate jedi. Ako pa tvori jed živilo z nepopolno beljakovino, ga napravimo s primerno pripravo popolnega. Tako pijemo h kruhu mlečno kavo, kuhamo riž in zdrob z mlekom, zamesimo v močnato jed jajca ali mleko. Beljakovino v fižolu, grahu in leči napravimo z malenkostnim dodatkom mesa popolno. Ker je znanstveno dokazano, da potrebuje telo sorazmerno le malo beljakovin (40 do 60 gramov dnevno), se nam je varovati vsake potrate, ki nam po eni strani prazni žepe, na drugi pa obremenjuje in slabi prebavilne organe in povzroča bolezni.

Nasveti.

Molji. Molji kot taki ne povzročajo nebene škode, pač pa iz njihovih jajčec izlezle ličinke. Mirno odlaganje jajčec preprečimo, če v spomladi redno vsak teden iztepamo volneno blago in kožuhovino. Čez poletje spravimo sukno, kožuhovino in podobno v škatlje ali v zaboje, ki se trdno zapirajo. Vmes poiagajmo časopisni papir, s katerim zatlačimo tudi vse praznine. Učinkovito sredstvo tudi dobimo, če raztopimo v pol kozarca ogretega špirita 3 deke kafe in primešamo pol kozarca terpentina. S tem pomočeni pivni papir polagamo med obleko. V vzmetnice poblazinjene oprave natlačimo orehov ga listja in zadelažimo s časopisnim papirjem. — Posebno radi se naselijo molji v blago rdeče ali modre barve. Iz poblazinjene oprave, pa tudi iz sten in sob jih odpravimo s kisovo paro. Opravo pri tem pokrijmo, da para dalje časa učinkuje. Na vroče železo ali kamen vlijemo kisa in držimo tako, da more para do vseh kotičkov, v katerih bi se nahajali molji. Para jih pomori.

Deske pri podu se sešasoma vsušijo in nastanejo špranje, v katerih se nabira ne snaga, ki se razkraja in kuži zrak. V takih špranjah so lahko tudi gnezdišča glivic, povzročiteljic raznih nalezljivih bolezni. Take špranje osnažimo in suhe zamažimo s kitom, za katerega smo zamešali firnež z močno žganim gipsom v gosto kašo.

Madeže od črnila, zlasti dokler so sveži, odpravimo brez škode za tkanino na sledeči način: Madež namažemo z zelenim milom, kanimo nanj par kapljic vode in ga denimo na sonce. Skoro osušenega iznova povlažimo in premencajmo. To ponovimo trikrat, nakar ga izperimo. Če bi madež še ne izginil, to ponavljajmo, dokler ni o njem več sledu.

Črno volneno blago očistimo najbolje z govejim žolčem. Žolč zmešamo med vročo vodo, s katero krtačimo umazano blago. Ko smo ga še v čisti vodi izplahnil, ga